

Саченко С. І.,
к.е.н., доцент, доцент кафедри фінансового контролю та аудиту,
Лисий С. В.,
студент групи ОПДм-11,
Західноукраїнський національний університет

РОЛЬ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ВДОСКОНАЛЕННІ СИСТЕМ ФІНАНСОВОГО КОНТРОЛЮ В ПОСТКРИЗОВІЙ ЕКОНОМІЦІ

У сучасних умовах глобальних змін, спричинених пандемією COVID-19, зростає необхідність переосмислення традиційних підходів до управління фінансовими системами. Цифрові технології займають ключове місце у трансформації фінансового контролю, що є важливим для підвищення ефективності управління як у приватному, так і у державному секторах. Пандемія COVID-19 не лише зумовила економічну кризу, а й стала каталізатором цифрової трансформації, що суттєво вплинула на функціонування підприємств та державних установ. Питання впровадження цифрових технологій у системи фінансового контролю набуває особливої актуальності, оскільки постковідна економіка вимагає швидких адаптивних рішень та нових методів забезпечення фінансової стабільності та прозорості [1].

«Відсутність належного теоретичного обґрунтування і функціонування науки про контроль призводить до емпіричного погляду на її зміст, а в практичному аспекті до різноманітних методик, не узгоджених, а іноді і суперечливих між собою. Такий стан теоретичного обґрунтування науки знижує її практичну значущість (якість контролю) та доводить об'єктивну необхідність систематизації знань та розробки теоретичного базису контролю» [2]. Цифрові технології, такі як блокчейн, штучний інтелект (ШІ), великі дані та хмарні обчислення здатні суттєво підвищити ефективність систем фінансового контролю, що спонукає до перегляду теоретичних і практичних засад науки про контроль. Впровадження блокчейн-технологій дозволяє створити безпечні та

прозорі системи обліку, які унеможлиблюють фальсифікацію фінансових даних та спрощують процеси аудиту. Штучний інтелект дозволяє автоматизувати процеси контролю та аналізу фінансових потоків, що значно знижує ризик помилок, пов'язаних з людським фактором, а також виявляти аномалії та шахрайські дії в режимі реального часу [3]. Завдяки великим обсягам даних, які можуть бути оброблені за допомогою ШІ, системи фінансового контролю здатні проводити аналіз історичних даних для прогнозування можливих ризиків та ухвалення обґрунтованих рішень.

Великі дані (Big Data) відіграють ключову роль у виявленні фінансових порушень та аналізі ефективності фінансової діяльності підприємств. Завдяки доступу до великих обсягів інформації про фінансові операції, можна виявляти закономірності та аномалії, які свідчать про потенційні порушення, такі як відмивання грошей чи ухилення від податків [4]. Хмарні обчислення сприяють зниженню витрат на обробку даних та забезпечують доступ до фінансових звітів та аналітичної інформації з будь-якої точки світу, що особливо важливо в умовах дистанційної роботи.

У державному секторі цифрові технології відіграють важливу роль у вдосконаленні контролю за бюджетними витратами та забезпеченні прозорості державних фінансів. Зокрема, впровадження електронних платформ для публічних закупівель, таких як ProZorro в Україні, дозволяє підвищити рівень прозорості та ефективності використання державних коштів. Цифрові рішення спрощують доступ до інформації, що дає змогу як контролюючим органам, так і громадянськості стежити за ефективністю витрачання бюджетних коштів. Крім того, блокчейн може бути використаний для забезпечення прозорості та безпеки при здійсненні державних фінансових операцій, що особливо актуально в умовах боротьби з корупцією, оскільки дозволяє фіксувати транзакції у невідчужуваній та прозорій формі.

Цифрові технології також дають змогу швидше адаптуватися до змін в економічному середовищі, що є особливо важливим у періоди криз. Наприклад, автоматизація фінансових процесів дозволяє швидко адаптувати роботу системи контролю відповідно нових вимог або змін у законодавстві. Крім того, цифрові

технології допомагають підприємствам мінімізувати ризики, пов'язані з помилками в обліку, шахрайством та некоректними фінансовими операціями.

Таким чином, у сучасних умовах постковідної економіки цифрові технології відіграють важливу роль у вдосконаленні систем фінансового контролю як у державному, так і в приватному секторах. Впровадження таких інновацій, як блокчейн, штучний інтелект, великі дані та хмарні обчислення, дозволяє створювати більш прозорі, ефективні та гнучкі системи контролю, які можуть швидко адаптуватися до змін у зовнішньому середовищі. У державному секторі цифрові технології сприяють підвищенню прозорості та ефективності використання бюджетних коштів, що є важливим кроком у боротьбі з корупцією та забезпеченні довіри до державних фінансових інституцій. У приватних підприємствах цифрові технології допомагають знизити витрати, підвищити точність обліку та мінімізувати ризики, що пов'язані з помилками та шахрайством. Загалом, впровадження цифрових технологій у фінансовий контроль сприяє формуванню нових підходів до управління фінансами, які є більш адаптивними, точними та ефективними. У контексті постковідної економіки цифровізація фінансового контролю є не лише актуальним викликом, але й необхідністю для забезпечення стабільності та конкурентоспроможності економіки України.

Література

1. Проблеми і перспективи розвитку аудиту в Україні : монографія. Тернопіль : Карт-бланш, 2012. 220 с.
2. Семанюк В. 3. Теорія контролю в постіндустріальному суспільстві. *Система контролю : проблеми та перспективи розвитку* [Тернопіль, 3 черв. 2011р.]. ТНЕУ, 2011. С. 63-65.
3. Мельник Н., Семанюк В. Вплив цифрових технологій на інформаційне середовище бізнесу в умовах п'ятої промислової революції. Вісник економіки. 2022. № 3. С. 203-212.
4. Проблеми і перспективи розвитку статистики, аудиту та економічного аналізу : монографія. Тернопіль : Крок, 2016. 362 с.